
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 9^{ου} ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Φυσικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση

Πανεπιστήμιο Κρήτης, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Ρέθυμνο, 27-29 Μαΐου 2016

Παρασκευή 27-05-2016

12.30 Έναρξη Εγγραφών

Η Γραμματεία του συνεδρίου θα παραμείνει ανοικτή κατά τις ώρες διεξαγωγής του συνεδρίου και για τις 3 ημέρες για εγγραφές, παραλαβές φακέλων και συνεδριακού υλικού.

Εργαστήριο 1 (Προσυνεδριακό)

13:00-15:30 Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών και Εφαρμογών

Εργαστήριο CEYS (Creativity in Early Years Science Education) Συνεργατική μάθηση στην προσχολική ηλικία για την προώθηση της δημιουργικότητας μέσα από διερευνητικές προσεγγίσεις στις Φυσικές Επιστήμες
Δ. Ρώσσης, Φ. Στυλιανίδου

Έναρξη του Συνεδρίου - Χαιρετισμοί

15:30-16:00 Αμφιθέατρο Δ7

Προσκεκλημένη Ομιλία Ι

Μ. Πουρκός

Καθηγητής Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης

Η Οικο-Σωματικο-Βιωματική Προοπτική και οι Συνεπαγωγές της για μια Εναλλακτική Ψυχοπαιδαγωγική Προσέγγιση στην Εκπαίδευση

16:00-17:00 Αμφιθέατρο Δ7

Προεδρείο: Κ. Ραβάνης - Β. Τσελφές - Κ. Τζανάκης

Διάλειμμα - Καφές

17:00-17:30

Συνεδρία 1^η: Θέατρο - Τέχνη στην Εκπαίδευση - Εκπαιδευτικό Υλικό

Παρασκευή 27-05-2016, 17:30-19:00 Αμφιθέατρο Δ7

Προεδρείο: Β. Τσελφές - Α. Παρούση

Διδασκαλία ιδεών από θεωρίες σύγχρονης φυσικής, μέσω θεάτρου: οι περιπτώσεις της Πολυπλοκότητας και του Πεδίου/ Σωματιδίου Higgs

Β. Τσελφές, Α. Παρούση

Χρήση τεχνικών δράματος για την εκμάθηση λεξιλογίου φυσικών επιστημών για παιδιά που έχουν τα ελληνικά ως 2η γλώσσα στο νηπιαγωγείο σχολείο

Μ. Καμπούρη, Μ. Περίδου

Ο παρατηρητής και το αντικείμενο της παρατήρησης: Η αρχή της αβεβαιότητας στην τέχνη και στις φυσικές επιστήμες

Κ. Χρηστίδης

Συνεδρία 2^η: Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Προσχολική Εκπαίδευση

Παρασκευή 27-05-2016, 17:30-19:00 Αμφιθέατρο Γ2

Προεδρείο: Μ. Τσιτουρίδου - Στ. Παπαδάκης

Η χρήση των έξυπνων φορητών συσκευών στην προσχολική τάξη συμβάλει στην εκπαίδευση των μικρών μαθητών; Μια επισκόπηση του πεδίου

Στ. Παπαδάκης

Ο ρόλος των ψηφιακών παιχνιδιών στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών στην προσχολική ηλικία

Κ. Κανάκη

Η χρήση του e-portfolio ως εργαλείου ευέλικτης και αλληλεπιδραστικής πολυμορφικής μάθησης στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Η περίπτωση ενός προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης με θέμα το νερό στην πρώτη σχολική ηλικία

Π. Κακαδιάρης, Μ. Καλογιαννάκης

Πιλοτικό Πρόγραμμα Ασύγχρονης Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών από Απόσταση: Η επιμόρφωση νηπιαγωγών στον προγραμματισμό Φορητών Συσκευών

Β. Ορφανάκης, Στ. Παπαδάκης

Μια αξιολόγηση των ελληνικών εκπαιδευτικών φορητών εφαρμογών για συσκευές με λειτουργικό σύστημα Android για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Στ. Παπαδάκης

Συνεδρία 3^η: Γεωλογικά φαινόμενα στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία

Παρασκευή 27-05-2016, 17:30-19:00 Αίθουσα Καλλιτεχνικών ΠΤΠΕ

Προεδρείο: Χ. Φασουλάς - Κ. Τρούλη

Ηφάιστεια: «Τι μπορεί να προκαλέσει την έκρηξή τους και ποιός είναι ο μηχανισμός λειτουργίας τους»; Μία διδακτική πρόταση για παιδιά προσχολικής ηλικίας»

Μ. Γκαντάκη

Ετοιμότητα των παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας στην αντιμετώπιση των φαινομένων του σεισμού και της ηφαιστειακής έκρηξης. Η περίπτωση του προγράμματος RACCE

Χ. Φασουλάς, Κ. Τρούλη, Μ. Καλογιαννάκης, Μ. Λιναρδάκης

Δημιουργία εργαστηρίου Φυσικών Επιστημών για τη διδασκαλία γεωλογικών φαινομένων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας: η περίπτωση της διδασκαλίας των απολιθωμάτων

Χ. Ρεκούμη, Μ. Καλογιαννάκης, Δ. Πρωτοπαπάς

Δημιουργία εργαστηρίου Φυσικών Επιστημών για τη διδασκαλία γεωλογικών φαινομένων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας: η περίπτωση της διδασκαλίας των ορυκτών-πετρωμάτων

Μ. Καλογιαννάκης, Χ. Ρεκούμη, Δ. Πρωτοπαπάς

Παρασκευή 27-05-2016, 19:30 - ...

Καλωσόρισμα

Αίθριο Αμφιθέατρο Δ7

Σάββατο 28-05-2016

Έναρξη συνεδριών στις 09:00

Συνεδρία 4^η: Πειραματική διαδικασία στην Προσχολική Εκπαίδευση με τα ΕΚΦΕ

Σάββατο 28-05-2016, 09:00-10:30 Αμφιθέατρο Δ7

Προεδρείο: Δ. Βαβουγιός - Δ. Σταύρου

Μπαταρίες Φρούτων και Φυσικοί Δείκτες στη Διδακτική των Φυσικών Επιστημών στην Προσχολική Ηλικία

Ε. Καπελώνη, Μ. Τσίγκρης

«Έρευνα - Κατασκευές - Μικρόκοσμος - Πειράματα»

Γ. Στυλιανανάκης, Δ. Μαργογιαννάκης

Πειράματα Φυσικών Επιστημών για Μαθητές Προσχολικής και Πρώτης Σχολικής Ηλικίας

Γ. Αναστασιάδης, Κ. Χαλκιαδάκης, Κ. Βενέτης, Η. Κωβαίος, Μ. Τσίγκρης

Συνεδρία Παρουσίασης Αναρτημένων Ανακοινώσεων

Σάββατο 28-05-2016, 09:00-10:30 Διάδρομοι προς το Αμφιθέατρο Γ2

Συντονισμός: Κ. Πλακίτση, @fise Group, Λ. Λουκά

The Project EPOQUE – Environmental Portfolio for Quality in University Education

Κ. Πλακίτση, Α. Κορνελάκη, Ε. Ασλανίδου, Ν. Κολιός, Α. Μαΐδου

The project @MINDSET - Managing Social Relations in Schools

Κ. Πλακίτση, Α. Κορνελάκη, Ε. Ασλανίδου, Γ. Κολιός

Διαφοροποίηση, Διαφορετικότητα και Φύλο μέσα από τις σύγχρονες προσεγγίσεις της Διδακτικής των Φυσικών Επιστημών

Λ. Λουκά, Θ. Σκουλιά, Α. Ηλιάδου, Μ. Ευσταθιάδου

«Της λίμνης το νερό, της θάλασσας το αλάτι ... λιμνοθάλασσας παλάτι!»

Ο. Γιαννακογεώργου

Εναλλακτικές ιδέες μαθητών δημοτικού σχολείου στο ηλεκτρικό κύκλωμα

Ρ.- Μ. Γρίλλια, Σ. Λαμπράκη, Β. Μαλάτου, Χ. Πασαλίδου

Το διδακτικό περιεχόμενο των βιβλίων «Φυσικά Δημοτικού/Ερευνώ και ανακαλύπτω» Ε' και Στ' τάξης ως αντικείμενο πολιτισμού και γνώσης: ποιοτική και ποσοτική αποτίμηση

Π. Αθανασίου

Αναπαραστάσεις μελλοντικών εκπαιδευτικών για τα αποτελεσματικά περιβάλλοντα μάθησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

Γ. Νάτσιου

Ο Ποντικούλης παίζει με τα σχήματα και γίνεται ζωγράφος. Μια προσέγγιση της τέχνης μέσα από τον έντεχνο συλλογισμό - Arthfull thinking Project Zero of Harvard

Ε. Παπαδοπούλου

Εργαστήριο 2

Σάββατο 28-05-2016, 09:00-10:30 Αίθουσα Καλλιτεχνικών ΠΤΠΕ

Φυσικές Επιστήμες και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση: σχεδιάζοντας ένα πρόγραμμα δραστηριοτήτων με θέμα το νερό

Α. Βασιλάκη

Συνεδρία 5^η: Το Πρόγραμμα Water Ecoculture (α' μέρος)

Σάββατο 28-05-2016, 09:00-10:30 Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών και Εφαρμογών

Προεδρείο: Μ. Αμπαρτζάκη, Μ. Καλαϊτζιδάκη

«Βρύση μου Μαλαματένια»

Ι. Αγιασοφίτη

"Το νερό, νεράκι"

Β. Αραβανή

Water Ecoculture - Συνεργατική μάθηση μέσα από συνεργατική διερεύνηση

Μ. Αρβανίτη, Ε. Ιατράκη, Α. Μανδαλενάκη, Μ. Αμπαρτζάκη

Τα παιδιά ανακαλύπτουν την βυθισμένη πόλη του αρχαίου Ασωπού μέσω του προγράμματος Water Ecoculture

Φ. Κληρονόμου

Preschool Brave Heart

Λ. Rejic, Μ. Αμπαρτζάκη

Συμμετοχή του ολόημερου τμήματος του νηπιαγωγείου Νέου Ικονίου στο πρόγραμμα Water Ecoculture

Α. Μεταξά, Α. Μπουμπουλίδου

Διάλειμμα - Καφές

10:30-11:00

Προσκεκλημένη Ομιλία II

Μ. Ξανθουδάκη

Διευθύντρια Εκπαίδευσης του Κέντρου Έρευνας για την Άτυπη Εκπαίδευση του Εθνικού Μουσείου Επιστημών και Τεχνολογίας Leonardo da Vinci, Μιλάνο, Ιταλία

“From being about something to being about somebody”:

Ο εκπαιδευτικός ρόλος του σύγχρονου μουσείου

11:00-12:00 Αμφιθέατρο Δ7

Προεδρείο: Π. Καριώτογλου - Κ. Πλακίτση - Μ. Καλογιαννάκης

Σύντομο Διάλειμμα - Καφές

12:00-12:15

Συνεδρία 6^η: Ιδέες - Αναπαραστάσεις των παιδιών προσχολικής ηλικίας

Σάββατο 28-05-2016, 12:15-13:45 Αμφιθέατρο Δ7

Προεδρείο: Β. Τσελφές - Β. Χρηστίδου

Ιδέες των παιδιών προσχολικής ηλικίας για τις «ουράνιες οντότητες», για το φως και τη σκιά
Β. Τσελφές & Ομάδα Φοιτητριών του ΤΕΑΠΗ, ΕΚΠΑ

Η Κούκλα ως εργαλείο στη διδακτική των Φυσικών Επιστημών
Ι. Τσολάκη, Α. Λενακάκης

Κατανοώντας τον θόρυβο: Σχεδιαστικές αναπαραστάσεις παιδιών προσχολικής ηλικίας
Κ. Καρατέγου, Β. Χρηστίδου, Φ. Μπονώτη, Μ. Παπαδοπούλου

Φυσικές επιστήμες και εκπαιδευτικό υλικό: προσεγγίζοντας βιολογικές έννοιες στο νηπιαγωγείο
Κ. Τσουκαλά, Β. Χρηστίδου

Αντιλήψεις παιδιών προσχολικής ηλικίας για την έννοια και τη λειτουργία των χαρτών
Σ. Γκόρια, Μ. Παπαδοπούλου

Συνεδρία 7^η: Βιβλιοπαρουσιάσεις - Οι συγγραφείς συζητούν ...

Σάββατο 28-05-2016, 12:15-13:45 Αμφιθέατρο Γ2

Προεδρείο: Α. Δημητρίου - Κ. Πλακίτση

Roth, W.M., Goulart, M.I.M. & Plakitsi, K. Science Education during Early Childhood. A Cultural Historical Perspective, Dordrecht: Springer

Α. Δημητρίου, Κ. Πλακίτση, @fise Group (@Formal and Informal Science Education Researching Group)

Καλλέρη Μ. Έννοιες και φαινόμενα από τον φυσικό κόσμο για μικρά παιδιά. Ιδέες και προτάσεις για δραστηριότητες από την Ύλη και τις ιδιότητές της, τη Θερμότητα, την Κίνηση, τους Μαγνήτες και τον Διαστημικό χώρο, Θεσσαλονίκη: Ostrakon

Μ. Καλλέρη, Θ. Λουπίδου

Πουρκός, Μ. Πλαίσιο, Σώμα, Βίωμα, Αναπαραστάσεις: Θεμελιώδη Ζητήματα Ψυχολογίας και Ψυχοπαιδαγωγικής, Αθήνα: Gutenberg

Μ. Δαφέρμος, Μ. Πουρκός

Συνεδρία 8^η: Εκπαιδευτικά προγράμματα των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ) για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας (α' μέρος)

Σάββατο 28-05-2016, 12:15-13:45 Αίθουσα Καλλιτεχνικών ΠΤΠΕ

Προεδρείο: Μ. Καλαϊτζιδάκη - Π. Παπαδοπούλου

Η Βιοποικιλότητα στην περιοχή μας. Μία εκπαιδευτική πρόταση του Κέντρου Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αρχανών

Ε. Δερμιτζάκη, Ε. Φανιουδάκη, Σ. Χατζάκης, Π. Μαυρογενίδου, Α. Μαρτιμιανάκη, Μ. Σφακιανάκη

Τα παιδιά προσχολικής ηλικίας μαθαίνουν για το περιβάλλον μέσα από τα προγράμματα του ΚΠΕ Φιλιατών

Μ. Νικολάου, Ε. Αναγνωστόπουλος, Δ. Χατζησταμάτης, Ε. Θεοδωρίδη, Χ. Σόκοτης

«Στον Αμβρακικό μια φορά, ... μπορεί τώρα ή παλιά ...» Μονοήμερο πρόγραμμα του ΚΠΕ Αράχθου - Άρτας

Α. Ίσαρη, Ε. Αντωνοπούλου, Χ. Σκούρα

Τα προγράμματα Π.Ε. του ΚΠΕ Ανωγείων για μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Ζ. Κεφαλογιάννη, Ε. Βρέντζος, Α. Καλομοίρη, Γ. Αλατσάκης, Ε. Δακανάλη

Σάββατο 28-05-2016

Συνεδρία 9^η: Το Πρόγραμμα Water Ecoculture (β' μέρος)

Σάββατο 28-05-2016, 12:15-13:45 Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών και Εφαρμογών

Προεδρείο: Μ. Αμπαρτζάκη - Β. Μιχαηλίδου

Φθιωτικά ύδατα. Προγράμματα διερευνητικής προσέγγισης και περιήγησης σε υδάτινους τόπους της Φθιώτιδας με στόχο τη γνωριμία και την κατανόηση του οικοπολιτισμού του νερού

Β. Μιχαηλίδου

Να το πάρει το νερό...; Όπου υπάρχει νερό, υπάρχει ζωή ... και όπου υπάρχει ζωή, υπάρχει νερό

Μ. Μοσχόβη, Γ. Βεληθασάκη, Μ. Κιοστεράκη

Η σημασία του νερού μέσα από τα μάτια των παιδιών (προσχολικής ηλικίας)

Μ. Ιωαννίδου, Γ. Πετρίδου

"Ας ακούσουμε τη φωνή του νερού ... για να μην πούμε το νερό ... νεράκι"

Κ. Σαραντινούδη, Ε. Σουρμπαίου, Ε. Σταυριανάκη

Πώς μία θεματική, μπορεί να γίνει αναπόσπαστο τμήμα του ευρύτερου εκπαιδευτικού προγράμματος

Σ. Τέρνερ-Μαζαράκη, Μ. Μαυρίδη

Εργαστήριο 3

Σάββατο 28-05-2016, 12:15-13:45 Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο

Ήχο - παιχνιδίσματα: μουσικά παιχνίδια με τις ιδιότητες του ήχου

Δ. Καλανταρίδου

Διάλειμμα - Μεσημεριανό Φαγητό - Εστιατόριο Πανεπιστημίου Κρήτης

13:45-15:00

Συνεδρία 10^η: Εκπαίδευση στις Φυσικές Επιστήμες - Θέματα Επιμόρφωσης

Σάββατο 28-05-2016, 15:00-16:30 Αμφιθέατρο Δ7

Προεδρείο: Π. Καριώτογλου - Φ. Στυλιανίδου

Η εκπαίδευση στις Φυσικές Επιστήμες μέσα από την εμπειρία και τις αντιλήψεις φοιτητών/τριών

Γ. Νάτσιου, Μ. Μπιρμπίλη, Μ. Τσιτουρίδου

Η επίδραση της ρητής διδασκαλίας της Στρατηγικής Ελέγχου Μεταβλητών στην κατανόηση της μεθόδου από φοιτήτριες Νηπιαγωγούς

Α. Ζουπίδης, Α. Στράγγας, Π. Καριώτογλου

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών μέσα από ερευνητικές διαδικασίες για την προώθηση της δημιουργικότητας στη διδασκαλία της επιστήμης στην προσχολική ηλικία

Δ. Ρώσσης, Φ. Στυλιανίδου

Αλλαγές στις διδακτικές απόψεις και πρακτικές των εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης ως αποτέλεσμα ενός προγράμματος επαγγελματικής μάθησης

Π. Παπαδοπούλου, Σ. Αυγητίδου, Λ. Γεωργούση, Μ. Δούκα, Π. Καριώτογλου

Συνεδρία 11^η: Εκπαιδευτικά προγράμματα των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΠΕ)

για παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας (β' μέρος)

Σάββατο 28-05-2016, 15:00-16:30 Αμφιθέατρο Γ2

Προεδρείο: Α. Δημητρίου, Μ. Καλαϊτζιδάκη

Η προσχολική ηλικία συναντά την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στο ΚΠΕ Μεσολογγίου

Β. Μαραβέλη, Ο. Γιαννακογεώργου

Παρουσίαση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του ΚΠΕ Ιεράπετρας - Νεάπολης για μαθητές Νηπιαγωγείου και πρώτων τάξεων Δημοτικού σχολείου

Ε. Μυλωνάκης, Χ. Βουμβουλάκης, Σ. Τσαντηράκη, Μ. Ζουρμπάκη

Ο αρχαιολογικός χώρος ως πεδίο εφαρμογής των Φυσικών Επιστημών

Δ. Μιχαλακοπούλου, Ι. Ραβάνη

Το Εθνικό Θεματικό Δίκτυο «Βιώσιμη Πόλη: η πόλη ως πεδίο εκπαίδευσης για την αειφορία» του ΚΠΕ Ελευθερίου Κορδελιού & Βερτίσκου και η εφαρμογή του στη προσχολική εκπαίδευση

Κ. Στυλιάδης, Γ. Υφαντής, Χ. Αθανασίου, Γ. Σλαυκίδης, Ν. Ριφάκη

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα του ΚΠΕ Βάμου για νηπιαγωγεία και μικρές τάξεις

Φ. Ποντικάκης, Κ. Παπαδογιαννάκη, Ε. Δεσποτίδου, Α. Μπάσιου

Συνεδρία 12^η: Εκπαιδευτική Πολιτική - Προγράμματα Σπουδών

Σάββατο 28-05-2016, 15:00-16:30 Αίθουσα Καλλιτεχνικών ΠΤΠΕ

Προεδρείο: Β. Οικονομίδης - Μ. Καλλέρη

Οι επιστήμες στην προσχολική και πρωτοσχολική εκπαίδευση της Αυστραλίας

Μ. Χατζηγιάννη, C. Gordon

Οι Φυσικές Επιστήμες στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της κυβέρνησης Γ. Παπανδρέου: Ερμηνευτική προσέγγιση μιας νεωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής

Ε. Καλεράντε

Επαγγελματική Αναβάθμιση Εκπαιδευτικών Προσχολικής Ηλικίας στις Φυσικές Επιστήμες: Ένα Μακροπρόθεσμο Πρόγραμμα

Μ. Καλλέρη

Ζητήματα διδασκαλίας των Φυσικών Επιστημών στο νηπιαγωγείο

Β. Οικονομίδης

Διάλειμμα - Καφές

16:30-17:00

Συνεδρία 13^η: Μελέτη Φυσικών Φαινομένων

Σάββατο 28-05-2016, 17:00-18:30 Αμφ. Δ7, Προεδρείο: Κ. Ραβάνης - Π. Καριώτογλου

Μια προσέγγιση των νηπίων στην πήξη των υγρών: διαδρομές στο πλαίσιο της κοινωνικό-πολιτισμικής, ιστορικής προσέγγισης

Δ. Αρναντωνάκη, Γ. Φραγκιαδάκη, Κ. Ραβάνης

Η συμβολή ενός εκπαιδευτικού υλικού για την πλεύση και τη βύθιση των σωμάτων στην εξέλιξη των αντιλήψεων παιδιών προσχολικής ηλικίας

Κ. Φραντζεσκάκη, Μ. Σκουμιός

Μπορούν μαθητές πρώτης σχολικής ηλικίας να αναπτύξουν κατανόηση για το φαινόμενο της βύθισης/πλεύσης μέσα από φυσικά και εικονικά περιβάλλοντα πειραματισμού;

Υ. Παύλου, Μ. Παπαευριπίδου, Ζ. Ζαχαρία

Αξιολόγηση μιας Διδακτικής Μαθησιακής Ακολουθίας για παιδιά προσχολικής ηλικίας με θέμα τις μαγνητικές αλληλεπιδράσεις

Π. Παπαδοπούλου, Σ. Αυγητίδου, Π. Καριώτογλου

Συνεδρία 14^η: Ανάλυση δραστηριοτήτων από το χώρο των Φυσικών Επιστημών

στην Προσχολική Εκπαίδευση

Σάββατο 28-05-2016, 17:00-18:30 Αμφ. Γ2, Προεδρείο: Λ. Λουκά - Π. Παντίδος

Προφορικός λόγος, σχέδιο και χειρονομίες: αναλύοντας τις απαντήσεις των παιδιών για τη δημιουργία των σεισμών

Μ. Χαχλιουτάκη, Π. Παντίδος, Ε. Ηρακλειώτη

Μορφές μάθησης στην πρώτη αγωγή και εκπαίδευση: Παραδείγματα Φυσικών Επιστημών και Μαθηματικών από αυθεντικά περιβάλλοντα μάθησης.

Μ. Ευσταθιάδου, Χρ. Παπαδημήτρη-Καχριμάνη

Δημιουργικές οργανωμένες δραστηριότητες Φυσικών Επιστημών: Καθοδηγώντας το ελεύθερο παιχνίδι παιδιών

Α. Ηλιάδου, Λ. Λουκά, Χρ. Παπαδημήτρη-Καχριμάνη

Διαμόρφωση οικοσυστημικής συνείδησης μέσα από τις αισθήσεις παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Ζ. Καραμπίνη

Εργαστήριο 4

Σάββατο 28-05-2016, 17:00-18:30 Εργαστήριο Παιδαγωγικών Ερευνών και Εφαρμογών

Η σημασία της Φύσης της Επιστήμης στην προώθηση της δημιουργικότητας στην προσχολική ηλικία και ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Δ. Ρώσσης, Φ. Στυλιανίδου

Συνεδρία 15^η: Διδασκαλία θεμάτων για το Μακρόκοσμο

Σάββατο 28-05-2016, 17:00-18:30 Αίθουσα Καλλιτεχνικών ΠΤΠΕ

Προεδρείο: Μ. Αμπαρτζάκη - Μ. Μπαδιεριτάκη

Η διδασκαλία των εννοιών του μακρόκοσμου σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Μ. Αμπαρτζάκη, Μ. Καλογιαννάκης, Μ. Αρβανίτη, Φ. Κληρονόμου, Α. Μανδαλενάκη

Η παρακολούθηση του Ηλεκτρονικού Μαθήματος Αστρονομίας (ΗΛΕΜΑ) στην 69η Περιφέρεια Προσχολικής Αγωγής: Αποτελέσματα και προοπτικές

Μ. Μπαδιεριτάκη, Ν. Μαθιουδάκη, Σ. Τσατσαράκη, Δ. Λουκάκη, Μ. Αμπαρτζάκη

Αστέρια πέντε ετών, μελετούν αστέρια πολλών ετών ...

Α. Μπάμπουρα

ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΣΑΒΒΑΤΟΥ 28-05-2016

στο χώρο του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Γάλλο

Στρογγυλό Τραπέζι

Σάββατο 28-05-2016, 19:00-20:30 Ρέθυμνο, ΚΕΜΕΙΕΔΕ*

Διδασκαλία και μάθηση των φυσικών επιστημών σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας: υπάρχουσα κατάσταση και προοπτικές

Χώρος: Κέντρο Μελέτης και Έρευνας Ιστορίας της Εκπαίδευσης και του Διδακτικού Επαγγέλματος (ΚΕΜΕΙΕΔΕ) <http://www.thranio.org/gr>

Επιστημονική Επιτροπή 9^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου & Προσκεκλημένοι

*Το ΚΕΜΕΙΕΔΕ βρίσκεται 100 μέτρα από την πλατεία του Αγνώστου Στρατιώτη στο ισόγειο του Πολιτιστικού Κέντρου Ξενία στο Ρέθυμνο

Κυριακή 29-05-2016

Έναρξη συνεδριών στις 10:00

ΣΥΜΠΟΣΙΟ Ι

Όψεις και προοπτικές της Κοινωνικοπολιτισμικής θεωρίας στην εκπαίδευση μαθητών και εκπαιδευτικών του Νηπιαγωγείου

Κυριακή 29-05-2016, 10:00-11:30 Αμφιθέατρο Δ7

Οργανώτρια: Κ. Πλακίτση, Συζητητής: Α. Δημητρίου

Διαμόρφωση Δικτύου Φυσικών Επιστημών, μέσω πλατφόρμας ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης, βασισμένη στις αρχές της CHAT

Χ. Θεοδωράκη, Κ. Πλακίτση

Μία διδακτική πρόταση για τις Φυσικές Επιστήμες στις πρώτες βαθμίδες εκπαίδευσης σύμφωνα με τη θεωρία της Δραστηριότητας

Ε. Κολοκούρη, Κ. Πλακίτση

Πλανήτης γη - Διάστημα. Προσέγγιση νέων Διαμεσολαβητικών Εργαλείων για το Νηπιαγωγείο

Α.-Χ Κορνελάκη, Π. Σπυρίδης, Κ. Πλακίτση

Οι αντιλήψεις των τριτοετών φοιτητών/τριων του τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για το Φαινόμενο του Θερμοκηπίου και την Κλιματική αλλαγή

Λ. Στυλιανού, Κ. Πλακίτση

Η οργάνωση του μαθησιακού περιβάλλοντος στο πλαίσιο τυπικής και μη τυπικής μορφής διδασκαλίας ως κίνητρο για την προσέγγιση των Φυσικών Επιστημών και της Αειφορίας

Μ. Τοπολιάτη, Κ. Πλακίτση

Το σπίτι του Σωκράτη: μια διαχρονική, διαπολιτισμική προσέγγιση στη βιοκλιματική αρχιτεκτονική για όλες τις ηλικίες

Α. Μαΐδου, Κ. Πλακίτση, Χ. Πολάτογλου

ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΙΙ

Διερευνώ, επικοινωνώ προφορικά, γράφω και μαθαίνω για το Ηλιακό μας Σύστημα

Κυριακή 29-05-2016, 10:00-11:30 Αμφιθέατρο Γ2

Οργανώτρια: Π. Κασσωτάκη-Ψαρουδάκη, Συζητητές: Νηπιαγωγοί Συμποσίου ΙΙ

Διερευνώ, επικοινωνώ προφορικά, γράφω και μαθαίνω για το Ηλιακό μας Σύστημα: θεωρητικό και οργανωτικό πλαίσιο

Π. Κασσωτάκη-Ψαρουδάκη

Προσεγγίζοντας διερευνητικά το Ηλιακό Σύστημα στο νηπιαγωγείο

Μ. Ανδρεαδάκη, Κ. Αργυράκη

Ο προφορικός λόγος στο πλαίσιο των Φυσικών Επιστημών: Δομώντας διαλογικά τα νοήματα για το Ηλιακό Σύστημα

Μ. Δασκαλάκη, Α. Δημοτάκη

Ενσωματώνοντας τη γραφή στη διερευνητική προσέγγιση του Ηλιακού Συστήματος

Μ. Ραμουτσάκη, Π. Μαθιού

ΣΥΜΠΟΣΙΟ III

Φύση και Ζωή - Πειραματίζομαι και κατακτώ τη γνώση στο νηπιαγωγείο

Κυριακή 29-05-2016, 10:00-11:30 Αίθουσα Καλλιτεχνικών ΠΤΠΕ

Οργανώτρια: Μ. Μπαδιερिताκή, Συζητητές: Νηπιαγωγοί Συμποσίου III

Ο κύκλος της ζωής σ' ένα παρτέρι

Α. Χαβρεδάκη

Ζωντανοί οργανισμοί

Α. Αλεξέλη

"Είμαι η ελιά η τιμημένη" ... Δραστηριότητες στο τομέα των Φυσικών Επιστημών με θέμα την ελιά

Χ. Αράπογλου

«Παίζοντας με το νερό»

Σ. Αντωνακοπούλου, Α. Φανουργιάκη

Έννοιες και φαινόμενα από το φυσικό κόσμο

Γ. Κουμαντάνου

Εργαστήριο 5

Κυριακή 29-05-2016, 10:00-11:30 Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο

Παίζοντας Θεατρικό Παιχνίδι με τα φυσικά φαινόμενα

Ε. Βελεγράκη, Ζ. Καραμπίνη, Φ. Μαγριπλή, Ι. Τζαγκαράκη, Μ. Παπαδάκη, Φ. Βελεγράκη, Α. Αυγήτα, Μ. Πετράκη

Διάλειμμα - Καφές

11:30-12:00

Εργαστήριο 6

Κυριακή 29-05-2016, 12:00-13:30 Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο

Παίζουμε Θεατρικό Παιχνίδι με τους μαγνήτες

Ζ. Καραμπίνη, Φ. Μαγριπλή, Ι. Τζαγκαράκη, Μ. Παπαδάκη, Φ. Βελεγράκη, Μ. Πετράκη, Ε. Βελεγράκη, Α. Αυγήτα

Συνεδρία 16^η: Θέματα για το Περιβάλλον

Κυριακή 29-05-2016, 12:00-13:30 Αμφιθέατρο Δ7

Προεδρείο: Π. Παπαδοπούλου - Στ. Γκαδρής

Οι φυσικές επιστήμες ως συνδιαμορφωτές της συναισθηματικής και κοινωνικής ανάπτυξης των νηπίων

Στ. Γκαδρής

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση για την αειφορία από την μόνιμη εκπαιδευτική έκθεση Ενέργεια - Περιβάλλον

Δ. Χουμεριανού

Μαθαίνοντας για το νερό στη ζωή και τη φύση

Ε. Καλαθάκη

Η συμβολή της εκπαίδευσης στη διαμόρφωση της περιβαλλοντικής συνείδησης των μαθητών/τριών

Μ. Αδικημενάκη

Συνεδρία 17^η: Διδακτικές Παρεμβάσεις - Σχεδιασμός - Αξιολόγηση (α' μέρος)

Κυριακή 29-05-2016, 12:00-13:30 Αμφιθέατρο Γ2

Προεδρείο: Χρ. Σιδηροπούλου - Μ. Καράμπελα

Χρόνος είναι και κυλάει, κάνει κύκλους και περνάει. Μια διαθεματική προσέγγιση της έννοιας του χρόνου στο νηπιαγωγείο

Χρ. Σιδηροπούλου

Σχεδιασμός και αξιολόγηση μίας καινοτομικής διδασκαλίας της ενέργειας στη Β' Δημοτικού

Μ. Καράμπελα

Ανάστροφος Σχεδιασμός των μαθημάτων των Φυσικών Επιστημών στο Νηπιαγωγείο και το Δημοτικό Σχολείο

Μ. Βαρσαμά, Α. Μπαντούνας, Ε. Σταυροπούλου, Ν. Βαρσαμάς

Προσέγγιση της σκιάς στο φως της παρέας

Α. Βρέντζου, Θ. Χαρτοφύλακα, Ε. Μαδαριωτάκη

Κατασκευάζω ηλεκτρικά κυκλώματα και φωτίζω τη δική μου πόλη

Π. Βασιλείου, Χρ. Πολίτη

Συνεδρία 18^η: Διδακτικές Παρεμβάσεις - Σχεδιασμός - Αξιολόγηση (β' μέρος)

Κυριακή 29-05-2016, 12:00-13:30 Αίθουσα Καλλιτεχνικών ΠΤΠΕ

Προεδρείο: Π. Κασσωτάκη-Ψαρουδάκη, Α. Πέκης

Ουράνιο τόξο μαγικό, φαινόμενο μοναδικό: διδακτικό σενάριο με τη χρήση των ΤΠΕ για παιδιά προσχολικής ηλικίας

Α. Πέκης, Ελ. Δερμιτζάκη, Κ. Μητσοπούλου

Η Θάλασσα Βιολογία μέσα από τα ΑΠΣ και τα σχολικά εγχειρίδια του Νηπιαγωγείου, Α' και Β' Δημοτικού

Α. Μυρωνάκη, Χρ. Δωράκη

Κατασκευάζω και ανακαλύπτω τον κόσμο της φυσικής (κίνηση και μετάδοση της πίεσης)

Α. Νανάς, Σ. Άχμεντ

Ανακάλυψη της φυσικής μέσα από την παρατήρηση, τον αναστοχασμό και το παιχνίδι: Εφαρμογή στην καθημερινή ζωή των παιδιών

Μ. Κωνσταντινίδου, Χ. Δάμτση

Ανακαλύπτουμε τα μυστικά του ήχου μέσα από τα μονοπάτια της μουσικής

Κ. Πανάγου, Ε. Καμάρα, Γ. Χαρωνίτης

Στρογγυλό Τραπέζι - Κλείσιμο του 9^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου

Κυριακή 29-05-2016, 13:30-14:30 Αμφιθέατρο Δ7

Συμπεράσματα - Απολογισμός - Κλείσιμο Συνεδρίου

Επιστημονική Επιτροπή 9^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου & Προσκεκλημένοι